

مهمانداران احمدی نژاد در دانشگاه کلمبیا

نوشتهء عبدی کلانتری

دیروز، دانشگاه کلمبیا واقع در شهر نیویورک مهماندار رییس جمهور ایران بود. دعوت دانشگاه کلمبیا از محمود احمدی نژاد، برای سخنرانی و سؤال و جواب، مخالفت بسیاری از سیاستمداران و تحلیلگران رسانه های آمریکایی را برانگیخت. آنها معترض شدند که رییس دولتی که خود از آزادی بیان در کشورش دفاع نمی کند و در خاورمیانه مدافع تروریسم است، حق استفاده از آزادی بیان در دانشگاه کلمبیا را ندارد. دعوت دانشگاه کلمبیا، فضای سیاسی شهر نیویورک را برای یکی دو روز متشنج کرد. دانشگاه کلمبیا به طور مستقیم و غیرمستقیم تحت فشار قرار گرفت که دعوت خود را ملغا کند.

کاخ سفید، شهردار نیویورک، هر دو سناتور ایالت نیویورک، برخی از نمایندگان این ایالت در مجلس نمایندگان آمریکا، نامزدهای اصلی برای انتخابات ریاست جمهوری (۲۰۰۸) و اکثر روزنامه های ملی و ایالتی، ضمن حملات مستقیم به محمود احمدی نژاد، اقدام دانشگاه کلمبیا را تقیح کردند. دانشگاه کلمبیا تسلیم نشد و دعوت خود را ملغا نکرد. مدیران دانشگاه با تأکید بر متمم اول قانون اساسی آمریکا (فرست آئین) که همان اصل آزادی بیان برای همه است، تسلیم فشارها نشدند. رییس دانشگاه کلمبیا «لی بولینجر» خود یک حقوق دان و متخصص نخستین متمم قانون اساسی است.

دعوت کنندهء اصلی از رییس جمهور ایران، «ریچارد بولیت» استاد تاریخ و مطالعات خاورمیانه در دانشگاه کلمبیا بود. او نیز مورد حملات شدید منتقدان قرار گرفت.

فشارهای سیاسی

در شهری که نهادهای مالی قدرتمند و رسانه های چاپی پرتیراژ آن - نظیر نیویورک تایمز، دیلی نیوز، و نیویورک پُست، از مدافعان دولت اسرائیل هستند، و دولتمندان آن نیز برای کسب آراء بسیار مهم

شهروندان یهودی، طبق خواسته ها و مقاصد سیاسی آنها عمل می کنند، خصومت با دولت اسرائیل و سیاست های آمریکا در خاورمیانه کار آسانی نیست. آن عده از استادان دانشگاهها که در کلاسهای درس و در سخنرانی ها و مقالات و کتابهای خود، به طور علنی اسرائیل را آماج انتقادات خود قرار می دهند، تاکنون با فشارهای بسیار روبرو بوده اند.

استاد فقید دانشگاه کلمبیا ادوارد سعید، که خود متعلق به یک خانواده مسیحی فلسطینی بود، از پرآوازه ترین منتقدان سیاست های آمریکا در جهان به شمار می رفت. روزنامه نیویورک تایمز که از حرفه ای ترین و بالاترین استانداردهای روزنامه نگاری در جهان پیروی می کند و در میان رسانه های آمریکایی به جامعیت و بی طرفی شهرت دارد، به طور غیررسمی ادوارد سعید را ممنوع القلم کرده بود و به ندرت در صفحه عقاید و نظریات بخش سرمقاله های خود، نوشته های او را به چاپ می رسانید. یک بار در سال ۱۹۸۵، در دفتر کار ادوارد سعید، بمبی آتشزا منفجر شد. با همه این فشارها، دانشگاه کلمبیا همواره پشت سر او ایستاد و از حق آزادی آکادمیک او برای ابراز عقایدش دفاع کرد.

انستیتوی مطالعات خاورمیانه و دیپارتمان مطالعات خاورمیانه و زبانهای شرقی در دانشگاه کلمبیا، محل کار و تدریس تعداد زیادی از استادان منتقد اسرائیل است. مدافعان دولت اسرائیل سالهاست که چنین تبلیغ می کنند دانشگاه کلمبیا در مورد مسایل خاورمیانه رعایت بی طرفی را نمی کند و استادان آن به طور عمده مدافع جنبش فلسطین اند. «آلن درشویتز» حقوق دان معروف آمریکایی و استاد دانشگاه هاروارد، طی یک سخنرانی در دانشگاه کلمبیا گفت: «وقتی که همه جنبه های مورد اختلاف در خاورمیانه را در ترازو بگذاریم، دانشگاه کلمبیا بیش از هر جای دیگری [به نفع فلسطینیان] دچار عدم توازن است.» (روزنامه «نیویورک سان»، ۸ فوریه ۲۰۰۵) آلن درشویتز چندی پیش به طور مشروط از رسمی کردن شکنجه توسط سازمانهای امنیتی آمریکا دفاع کرد و برای آن توضیح یا توجیه تئوریک و حقوقی فراهم نمود.

یک مورد از تفتیش عقاید

در زمستان سال ۲۰۰۴ و نیمه اول سال ۲۰۰۵، زیر فشارهای تبلیغاتی چند سازمان راستگرای یهودی (صهیونیستی)، تعدادی از استادان دانشگاه کلمبیا مورد پیگرد شبه پلیسی و تفتیش عقاید قرار گرفتند. سازمانی به نام «پروژه دیوید» با ساختن یک فیلم مستند درباره دانشگاه کلمبیا، و با سازمان دادن دانشجویان طرفدار اسرائیل، کارزار تبلیغاتی وسیعی را علیه استادان مطالعات خاورمیانه در دانشگاه کلمبیا به راه انداخت.

گروهی از دانشجویان راستگرای یهودی ادعا کردند که در کلاس از سوی استادان خود مورد ارباب قرار گرفته اند و حق انتقاد از اعراب و فلسطینیان به آنها داده نشده است. شورای شهر نیویورک تهدید کرد که دست به تحقیق گسترده ای در دانشگاه زده و عملکرد استادان مورد نظر را از نزدیک واریسی خواهد کرد. چندتن از نمایندگان نیویورک در کنگره آمریکا تقاضای اخراج استادان مورد نظر را کردند.

هدف کارزار تفتیش عقاید و اخراج، در وهله نخست دو استاد دپارتمان مطالعات خاورمیانه، «جوزف ماساد» و «حمید دباشی» بودند. اما در آن کارزار که به همه رسانه ها کشیده شد و توسط سازمانی صهیونیستی به نام «دیده بان دانشگاه» (کمپوس واچ) پی گرفته می شد، استادان دیگر دانشگاه کلمبیا نیز هدف قرار گرفتند، از جمله جورج صلیبا (استاد تاریخ علوم در اسلام و خاورمیانه)، نیکلاس جنوا (استاد انسان شناسی) و خانم جانت ابولووود (استاد انسان شناسی). وزارت آموزش و پرورش شهر نیویورک، رشید خالدی، استاد سرشناس دانشگاه کلمبیا در رشته مطالعات عربی را از برنامه تربیت معلم برای دبیرستانهای نیویورک، حذف کرد. از استادان معروف دیگری که در این زمینه در کلمبیا تدریس می کنند می توان از محمود ممدانی مولف کتاب «مسلمان خوب، مسلمان بد» نام برد که او نیز از منتقدان سیاست های نواستعماری در خاورمیانه است.

«آزادی بیان» تا کجا؟

در تمام این موارد، دانشگاه کلمبیا پشت سر استادان خود ایستاد و از حقوق آنها در امر آزادی بیان دفاع کرد. اما دانشگاه کلمبیا نیز همانند بسیاری از نهادهای خصوصی آموزشی با محدودیت هایی مواجه است که به طور بالقوه ضوابط و پرنسپ های آزادی بیان را تهدید می کنند. دانشگاه خصوصی کلمبیا درآمد خود را از طریق هدایایه های دولت آمریکا، و نهادهای مالی و سرمایه گذارانی دریافت می کند که به طور عمده گرایش های سیاسی راستگرایانه دارند. در ایالات متحده آمریکا، مسؤولیت اصلی رییس یک دانشگاه، ابقا، تداوم و گسترش منابع مالی و سپرده های آن دانشگاه، از طریق حفظ ارتباط با هیأت امناء و سرمایه گذاران بزرگ است.

در شهر نیویورک، که بهای زمین و ساختمان از زمره گران ترین ها در جهان است، دو دانشگاه خصوصی این شهر، یعنی دانشگاه نیویورک (NYU) و دانشگاه کلمبیا، بیشترین مستغلات را دارا هستند. چنانچه هیأت امناء و تأمین کنندگان منابع مالی به دانشگاه فشار وارد کنند، این فشار می تواند در سیاست های استخدامی و در برنامه های درسی تأثیر گذار باشد.

همانطور که در ابتدا گفتیم، کسی که در وهله اول، دعوت از آقای احمدی نژاد را مطرح کرد و این دعوت را به جریان انداخت، یک استاد رشته تاریخ و مطالعات خاورمیانه بود به نام «ریچارد بولیت». پرفسور بولیت در تاریخ ایران تخصص دارد. رویکرد او به اسلام از زاویه انسان شناسی فرهنگی است. ریچارد بولیت اعتقاد دارد در مطالعه اسلام نباید جایگاه نخست را به شریعت (قرآن و احادیث و نخستین جامعه سیاسی صدر اسلام) داد، بلکه برعکس باید نخست از زندگی اجتماعی مسلمانان در مکانها و زمانهای خاص و مشخص آغاز کرد و تنوع عقاید و رفتار مسلمانان را در عمل و زندگی روزمره به ثبت رساند. او در زمینه اسلام شناسی دو کتاب و مقالات متعدد به چاپ رسانده است. ریچارد بولیت از حامیان انقلاب ایران و جنبش فلسطین، و از منتقدان سرسخت سیاست های دولت آمریکا در خاورمیانه است. در یکی از برنامه های آینده نیلگون به معرفی دیدگاههای او خواهیم پرداخت. ///